

FairkiezingsWijzer - Uitleg en argumentatie

DE ONDERWERPEN

Hieronder wordt de keuze voor de verschillende thema's en beleidsgebieden die in de FairkiezingsWijzer tegen het licht worden gehouden, uitgelegd. Deze onderwerpen zijn niet willekeurig gekozen, veelal gaat het om beleidsgebieden die gerelateerd zijn aan specifieke cases van Fair Politics, waarin (mogelijke) schadelijke gevolgen van Nederlands en Europees beleid op ontwikkelingslanden worden toegelicht en beleidsaanbevelingen worden gedaan.

Het zijn alle beleidsterreinen die veel impact kunnen hebben op ontwikkelingslanden. Bovendien zegt de EU dat ze ontwikkelingslanden wil helpen ontwikkelen op deze gebieden. Toch wordt er beleid geformuleerd dat het tegenovergestelde bewerkstelligt en daarmee is dat beleid incoherent. Willen we dat ontwikkelingsbeleid zinvol en effectief is, dan moeten we in Nederland én in de EU rekening houden met de consequenties van ons beleid op deze landen.

Zeer uitgebreide uitleg en meer achtergrondinformatie wat betreft de specifieke cases kan worden gevonden op de websites van Fair Politics (www.fairpolitics.nl en www.fairpolitics.eu).

Algemeen

De gedachte waarop de Fairkiezingswijzer is gebaseerd is dat Europese politici en beleidsmakers moeten nadenken over de consequenties van hun beslissingen voor ontwikkelingslanden. Fair Politics vindt dat beleid op alle gebieden moet worden getoetst op mogelijke onbedoelde effecten in ontwikkelingslanden. Nederland en de EU moeten er alles aan doen om negatieve gevolgen voor mensen in ontwikkelingslanden te voorkomen, te verhelpen of te beperken. Dit noemen we coherentie van beleid.

De gevolgen van het Europese beleid op andere gebieden dan ontwikkeling druisen vaak tegen de doelen van het Europese ontwikkelingsbeleid in. De verkiezingsprogramma's van de politieke partijen vormen de basis voor de toekomstige Nederlandse europarlementariërs en daarom is het belangrijk deze goed te bestuderen en vergelijken.

In sommige van deze verkiezingsprogramma's wordt de gedachte dat beleid coherent moet zijn met het oog op ontwikkelingslanden gedeeld en wordt expliciet vermeld dat politici rekening moeten houden met deze landen op beleidsgebieden die ook (juist!) buiten het ontwikkelingssamenwerkingbeleid liggen. Dit vindt Fair Politics vanzelfsprekend zeer positief. Helaas zijn er ook politieke partijen die deze algemene visie niet delen, of in ieder geval niet uitspreken.

Handel en Economic Partnership Agreements (EPA's)

De Europese Unie drijft veel handel met landen uit de hele wereld en veel van deze landen zijn dan ook afhankelijk van de enorme afzetmarkt die de EU is. De EU hanteert echter veel protectionistische maatregelen, strenge eisen waar geïmporteerde producten aan moeten voldoen en subsidieert haar eigen exportproducten zodat die voor lage prijzen kunnen worden verkocht in andere delen van de wereld. Terwijl handel juist zeer in het voordeel kan zijn van ontwikkelingslanden, zwakt de EU deze economische ontwikkelingsmogelijkheden af door dergelijke tarifaire en non-tarifaire handelsbarrières op te roepen. Handelsakkoorden (EPA's) die de EU wil sluiten met landen uit Afrika en de Caribische en Pacifische gebieden zijn in beginsel bedoeld als een poging om handel en ontwikkelingssamenwerking te combineren tot een geheel. In de onderhandelingen zoals ze tot nu toe zijn verlopen, en in de akkoorden die tot nu toe zijn afgesloten, zijn ontwikkelingsaspecten totaal ondergesneeuwd door economische belangen. Fair Politics vindt dat er ingrijpende veranderingen moeten worden doorgevoerd binnen de EPA's, voordat zij ook echt voordelig zijn voor ontwikkelingslanden.

Landbouw en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)

Veel mensen in ontwikkelingslanden zijn in hun levensonderhoud afhankelijk van de landbouw. Omdat zij vaak niet de mogelijkheden en kennis hebben om deze landbouw zo duurzaam mogelijk te bedrijven, is het belangrijk dat de EU daaraan bijdraagt, ook vanuit het oogpunt van

klimaatverandering. Daartegen afgeschilderd is het Europese landbouwbeleid een vat vol tegenstrijdigheden: de inkomens- en productiesubsidies en importheffingen die deel uitmaken van dit beleid hebben zeer nadelige gevolgen voor de concurrentiepositie van boeren in ontwikkelingslanden. Er verschijnen goedkope, gedumpte, Europese landbouwgoederen op Afrikaanse markten waar de lokale boeren niet mee kunnen concurreren. Landbouwproducten die door deze boeren worden geproduceerd kunnen ook niet worden verkocht op de Europese markt door de heffingen die aan hen worden opgelegd. Het Europese landbouw beleid zou zodanig moeten worden vormgegeven dat er niet alleen aan Europese boeren wordt gedacht, maar ook aan boeren in ontwikkelingslanden.

Visserij

In zeeën over de hele wereld zijn er problemen door overbevissing. De visstanden zijn gevaarlijk laag, de blauwe tonijn dreigt door structurele overbevissing op korte termijn helemaal te verdwijnen. De oorzaak ligt ook bij de EU. De visserijakkoorden die de EU met veel ontwikkelingslanden heeft afgesloten, hebben veel effect gehad op het milieu en op de lokale bevolking in landen die afhankelijk zijn van de opbrengsten van hun visserijsector. Ook hier is er weer sprake van subsidies voor Europese vissers die hen economische voordelen opleveren ten opzichte van lokale vissers. Daarnaast bepalen oneerlijke oorsprongsregels de toegang tot de Europese markt. Onverwerkte vis naar Europa exporteren kan, over verwerkte vis (blikjes tonijn) moeten torenhoge heffingen worden betaald. Met andere woorden: het wordt Afrikaanse landen moeilijk gemaakt zelf een *downstream* industrie op poten te zetten, waardoor de toegevoegde waarde en daarmee inkomen in het land zou blijven. Met alle gevolgen voor de ontwikkelingskansen voor deze landen.

Niet alleen milieu en duurzame ontwikkeling staan op het spel, ook de inkomsten van veel mensen in arme landen hangen af van visserij. Dit is een duidelijk onderwerp waar de EU haar beleid moet aanpassen en haar verantwoordelijkheid moet nemen, zodat andere landen niet de kosten betalen.

Toegang tot medicijnen en Intellectuele Eigendomsrechten

De EU kent zeer strikte intellectuele eigendomsrechten die de rechten van iemand beschermen die iets heeft uitgevonden of ontwikkeld. Patentrechten vallen hier ook onder en deze gelden ook voor medicijnen. De investering die de patenthouder heeft gedaan om het medicijn te onderzoeken en ontwikkelen worden zo terugverdiend. Intellectuele eigendomsrechten worden echter ook opgenomen in veel handelsgerelateerde verdragen die de EU sluit met ontwikkelingslanden binnen en buiten de Wereldhandelsorganisatie (WTO). De strikte eisen rondom deze patentrechten en de zware straffen die erop staan wanneer ze geschonden worden, zorgen ervoor dat de toegang tot medicijnen in ontwikkelingslanden beperkt wordt. De gepatenteerde medicijnen zijn te duur of ze zijn überhaupt niet beschikbaar. De productie van generieke medicijnen, die niet onder een patent (dus merknaam) vallen en daarom vele malen goedkoper zijn, maar wel dezelfde werkzame stoffen bevatten, is daarom voor de publieke gezondheidssituatie in deze landen van cruciaal belang. Strenge patentregels en bescherming van eigendomsrechten zorgen er echter voor dat het steeds moeilijker wordt deze generieke medicijnen te produceren en te verhandelen. De EU zegt er in haar ontwikkelingssamenwerkingbeleid naar te streven bij te dragen aan de gezondheidszorg en de toegang tot medicijnen in ontwikkelingslanden. Om dit streven werkelijkheid te maken, moeten er op het gebied van intellectuele eigendomsrechten regels worden versoepeld voor ontwikkelingslanden.

Wapenhandel

De EU is zelf een grote exporteur van wapens en geeft daarnaast ruimte voor wapenhandel vanuit andere landen via haar grondgebied. De controle op deze wapenexport en dit wapentransport schiet echter tekort, waardoor wapens vaak terecht komen in conflictgebieden in ontwikkelingslanden. De nadelige gevolgen hiervan voor de lokale bevolking mogen duidelijk zijn. Nederland en de EU kunnen nog veel meer doen om illegale en ongecontroleerde wapenhandel via haar grondgebied aan banden te leggen. .

Migratie, Blue Card en 'brainrain'

We kampen met een vergrijzingsprobleem en arbeidstekorten in de gehele EU. Door de Europese Commissie worden de oplossingen daarvoor gezocht in het aantrekken van kennismigranten van buiten Europa. De Blue Card, een toegangsticket voor de EU, is bedoeld om hoogopgeleide werknemers van buiten de EU, ook uit ontwikkelingslanden, te werven. Dit biedt natuurlijk voordelen voor deze migranten, met name economische. Maar helaas worden ontwikkelingslanden vaak benadeeld, omdat hoogopgeleid personeel dat in eigen land broodnodig en schaars is, wegtrekt vanwege betere economische perspectieven in de EU. Het beleid van de EU ten voordele van zichzelf zorgt er op deze manier voor dat de knapste koppen uit ontwikkelingslanden vertrekken, waarmee de ontwikkelingskansen van deze landen kleiner worden. Er moeten daarom goede oplossingen komen voor de problemen waar deze landen mee te maken zullen krijgen als gevolg van de Blue Card, zodat beide partijen kunnen profiteren van de uitwisseling van kennis.

Illegale houtkap

Veel hout dat in Europa wordt geïmporteerd en gebruikt is illegaal gekapt. Het illegaal kappen van bomen gebeurt in grote hoeveelheden in ontwikkelingslanden en heeft veel invloed op de natuur en biodiversiteit ter plaatse. Aangezien veel mensen afhankelijk zijn van de bossen en de regeringen van deze landen door illegaal verhandeld hout veel inkomsten mislopen, is er ook sprake van economische en sociale gevolgen. Aangezien de EU door haar grote afzetmarkt een stimulator is voor bedrijven om door te gaan met het illegaal kappen van bomen, kan de EU ook een grote rol spelen om dit tegen te gaan. Bovendien streeft de EU in haar ontwikkelingsbeleid naar behoud van biodiversiteit en duurzame exploitatie van natuurlijke bronnen in arme landen en zou vanuit dit oogpunt betere maatregelen moeten nemen. Er zijn door de EU stappen in de goede richting gezet, maar meer actie is nodig.

Biobrandstoffen

Waar we onze energie vandaan halen is een belangrijke kwestie in de hele wereld en dus ook in Nederland en in de EU als geheel. Fossiele brandstoffen raken op, zijn daarmee niet duurzaam en zijn bovendien zeer milieuvriendelijk. We willen de klimaatverandering tegengaan en bovendien niet afhankelijk zijn van schaarse energiebronnen. Een bron van energie waar tegenwoordig veel gebruik van wordt gemaakt, zijn biobrandstoffen. Er wordt energie gewonnen uit biomassa, zoals planten. De meest voorkomende biobrandstoffen zijn de zogenoemde eerste generatie biobrandstoffen en dit zijn voornamelijk voedselgewassen zoals suikerriet, maïs en tarwe. Deze gewassen worden veel verbouwd op landbouwgrond in ontwikkelingslanden wat tot gevolg heeft dat op deze stukken land geen plaats is voor het verbouwen van voedselproducten. Daardoor stijgen de voedselprijzen en worden sommige producten schaarser. In landen waar al een voedselprobleem bestaat, zoals in veel arme landen het geval is, is dit funest voor de bevolking. De EU moet daarom het gebruik van eerste-generatie biobrandstoffen niet stimuleren en subsidiëren, maar investeren in duurzame alternatieve bronnen van energie en in tweede en derde generatie biobrandstoffen. Potentieel biedt de productie van biobrandstoffen in ontwikkelingslanden hen namelijk ook kansen: als zij zelf de kans kregen de door hen geproduceerde grondstoffen om te zetten in bijvoorbeeld bio-ethanol, die vervolgens wordt geëxporteerd, blijft de toegevoegde waarde in het land en dat levert aanzienlijke inkomsten op.

Fossiele brandstoffen en grondstoffen

Fossiele brandstoffen zoals gas en olie zijn ondanks grote gevolgen voor het milieu en ons leefklimaat nog steeds populair. Zo ook in ontwikkelingslanden, waar de kennis en mogelijkheden om alternatieve brandstoffen te onderzoeken vaak niet aanwezig zijn. De gevolgen van dit gebruik zijn over de gehele wereld merkbaar; luchtvervuiling stopt niet bij de grens. Aanpak van deze problemen is daarom ook gunstig voor ontwikkelingslanden.

Ontwikkelingslanden zijn dan wel vaak rijk aan andere grondstoffen zoals bauxiet, ijzererts, tin en koper. Deze 'ruwe materialen' zijn cruciaal voor de Europese en Nederlandse industrie, maar komen in onze bodem niet voor. Daarom worden deze grondstoffen in veel ontwikkelingslanden gewonnen en vervolgens geëxporteerd naar veel rijkere landen waar deze producten verwerkt worden. Om haar

positie te versteken in de zogenaamde grondstoffenrace die zo ontstaat, wil de EU vergaande maatregelen nemen om haar toegang tot deze grondstoffen te garanderen, waarbij de belangen van ontwikkelingslanden en hun soevereine recht over de delving van hun bodemschatten niet worden meegewogen.

Mensenrechten en kinderarbeid

De EU heeft een sterke positie in de wereld en in de internationale politiek en kan deze positie gebruiken om mensenrechten overal ter wereld te promoten en beschermen. Deze rol legt de EU, en Nederland binnen de EU, zichzelf ook op. In haar beleid op andere gebieden dan alleen ontwikkelingssamenwerking moet dan ook gelet worden op de invloed van beleid op mensenrechten. Daarnaast worden er op de Europese markt veel producten aangeboden die door kinderen zijn gemaakt, vaak onder erbarmelijke omstandigheden. Dit is natuurlijk in conflict met het streven om mensenrechten te beschermen. Kinderen die moeten werken kunnen bovendien niet naar school, wat hun kansen verkleint om later een menswaardig bestaan op te bouwen voor zichzelf en hun gezin. De EU, en Nederland binnen de EU, zouden deze problematiek van kinderarbeid systematisch moeten aankaarten binnen het kader van het buitenlandse beleid.

Economische crisis

We zijn allen in de ban van de economische en financiële crises. Op nationaal, Europees en internationaal niveau worden afspraken gemaakt en maatregelen genomen om de gevolgen ervan zo beperkt mogelijk te houden. Door een aantal mensen is al onderzocht en beweerd dat de gevolgen voor ontwikkelingslanden nog vele malen groter zullen zijn, omdat zij vaak een kwetsbaardere economie en politiek hebben. Bovendien dreigen de ontwikkelingsbudgetten van Europese lidstaten de dupe te worden van bezwijkende banken die gered moeten worden. De EU en haar lidstaten moeten oppassen dat de maatregelen die zij nemen om hun eigen markt te beschermen niet ten nadele zullen zijn van ontwikkelingslanden die het al moeilijk genoeg hebben.

DE BEOORDELING.

De verkiezingsprogramma's van alle partijen zijn op de elf verschillende onderwerpen beoordeeld. De mogelijke beoordelingen zijn:

- '++' zeer goed: De partij vermeldt expliciet dat op dit gebied met de belangen van ontwikkelingslanden rekening moet worden gehouden.
- '+' goed: De partij vermeldt impliciet dat op dit gebied met de belangen van ontwikkeling(slanden) rekening moet worden. Of de partij stelt maatregelen voor op dit beleidsonderwerp die positief zijn voor ontwikkelingslanden ook al worden deze niet genoemd.
- '0' Het onderwerp wordt niet besproken.
- '-' slecht: Het belang van de EU en/of Nederland gaat vóór het belang van ontwikkelingslanden.
- '- -' zeer slecht: De partij spreekt is duidelijk tegen het meewegen van belangen ontwikkelingslanden op dit gebied.

Er is zoveel mogelijk vastgehouden aan deze beoordelingscriteria. De verkiezingsprogramma's zijn ook vergeleken met elkaar en de beoordelingen staan dan ook zoveel mogelijk in verhouding tot elkaar.

Algemeen

Score: ++

Uitleg: In het verkiezingsprogramma van de PvdA wordt zeer vaak benadrukt dat EU rekening moet houden met de gevolgen van haar beleid en beslissingen voor ontwikkelingslanden. In het gehele programma, in de verschillende thematische hoofdstukken, refereert de PvdA aan de rol die de EU kan spelen, als partner en als donor, bij het stimuleren van de ontwikkeling van arme landen.

Citaat: *“Europa is voor veel ontwikkelingslanden een belangrijke partner, zowel op handelsgebied als in de strijd tegen armoede, verslechtering van het milieu en schendingen van mensenrechten. Bij het EU handels-, milieu-, klimaat-, landbouw- en buitenlands beleid zal altijd rekening moeten worden gehouden met de behoeften van arme landen. Binnen internationale organisaties die verantwoordelijkheid dragen voor dat beleid spreekt de EU zoveel mogelijk met één stem. Daarbij staat het verwezenlijken van de Millennium Ontwikkelingsdoelstellingen voorop.” (§2.4)*

Handel en Economic Partnership Agreements (EPA's)

Score: ++

Uitleg: De PvdA pleit voor het meewegen van de belangen van ontwikkelingslanden in het handelsbeleid van de EU. De EU moet zowel in haar eigen handelsbeleid als binnen de WHO bijdragen aan het vergroten van de kansen van ontwikkelingslanden door middel van handel.

Citaat: *“De PvdA wil dat het handelsbeleid van de EU zowel Europese belangen als de ontwikkelingskansen van arme landen bevordert. Verkapt protectionisme moet worden afgewezen. Dat geldt ook voor het verkapte protectionisme door de EU zelf, zoals het misbruiken van niet-tarifaire handelsbelemmeringen, ook na de afschaffing van tarieven op de invoer van producten uit ontwikkelingslanden. Subsidies van de eigen industrie in de EU, al is het om redenen van duurzaamheid, mogen nooit ten koste gaan van de belangen van ontwikkelingslanden. Sociale dumping, onder meer op basis van kinderarbeid, en milieudumping zijn onaanvaardbaar. De EU dient daartegen in het wereldhandelsoverleg op te treden. Dit mag echter niet ten koste gaan van kansen van de armste ontwikkelingslanden. De toegang van deze landen tot de Europese markt moet worden verruimd. De partnerschapakkoorden met voormalige geassocieerde ontwikkelingslanden (EPA's) moeten worden herzien, in overleg met de betrokken landen als volwaardige handelspartners.” (§2.4)*

Landbouw en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)

Score: +

Uitleg: Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) moet volgens de PvdA worden hervormd. Al refereert de partij in relatie tot het GLB niet expliciet aan ontwikkelingslanden, de hervorming van het GLB zoals de PvdA die voor ogen heeft, is wel degelijk in hun belang. Tariefmuren en exportsubsidies moeten volgens de PvdA worden afgeschaft en stopgezet, met alle zeer positieve gevolgen van dien voor de toegang tot de Europese markt voor producten uit ontwikkelingslanden. De PvdA wil ook dat de EU ontwikkelingslanden helpt om landbouwproducten aan de EU-eisen te laten voldoen. Bovendien pleit de partij voor stabilisatie van voedselprijzen op wereldschaal.

Citaat: *“Voor agrarische bedrijven die, in vergelijking met de internationale markt, niet zijn onderworpen aan bijzondere beperkingen, zoals limitering van bedrijfsomvang, hoge eisen qua diervriendelijkheid of andere, verdwijnt alle directe productiesteun evenals toeslagen per hectare dan wel onvoorwaardelijke inkomenssteun. Directe inkomenssteun dient te worden afgeschaft via een eenmalige einduitbetaling. Boeren krijgen nog vijf jaar hun inkomenssteun en kunnen zelf beslissen hoe zij dat bedrag inzetten: of investeren in hun bedrijf in een toekomstige subsidie-loze*

landbouw of in een nieuwe start in een andere sector. Daarna moet de regeling worden beëindigd. De EU draagt bij aan stabilisatie van voedselaanbod en voedselprijzen op wereldschaal met daartoe geëigende middelen, eventueel door het opleggen van eisen voor door de grootgebruikers dan wel de handel aan te houden voorraden van basisproducten.” (§3.2)

Visserij

Score: ++

Uitleg: De visserijakkoorden die de EU afsluit met ontwikkelingslanden, die zo nadelig voor hun lokale visserij en de visstanden kunnen zijn, mogen volgens de PvdA alleen mogen worden afgesloten wanneer de ontwikkelingslanden in kwestie niet beperkt worden in hun mogelijkheden visserijactiviteiten te ontplooiën of te handhaven.

Citaat: *“Visserij-akkoorden met ontwikkelingslanden mogen wat ons betreft alleen gesloten worden wanneer de eigen visserij aldaar niet wordt benadeeld en wanneer de Europese vissers volledig aan duurzaamheidseisen voldoen.” (§3.2)*

Toegang tot medicijnen en Intellectuele Eigendomsrechten

Score: 0

Uitleg: Er staat niets over dit onderwerp in het verkiezingsprogramma.

Wapenhandel

Score: ++

Uitleg: PvdA zegt duidelijk tegen verspreiding te zijn van kernwapens. Daarnaast wil ze ook maatregelen nemen tegen Europese ondernemingen die wapenhandel bedrijven.

Citaat: *“De EU moet de komende jaren actief bijdragen aan het versterken van het systeem van internationale verdragen om de verspreiding van kernwapens tegen te gaan. (...) Daarnaast moet Europa het voortouw nemen in het uitbannen van clusterbommen en voor het opstellen van een verdrag ter beperking van de handel in kleine wapens.” (§2.2)*

“Er moeten Europese sancties komen tegen Europese bedrijven die in ontwikkelingslanden betrokken zijn bij kinderarbeid, dwangarbeid, milieudelicten, wapenhandel of corruptie.” (§2.4)

Migratie, Blue Card en ‘braindrain’

Score: +

Uitleg: Nadelige gevolgen voor ontwikkelingslanden van migratie, in de vorm van braindrain, worden expliciet genoemd in het programma van de PvdA. De partij vindt dat de Blue Card zo moet worden ingericht dat braindrain kan worden beperkt, terwijl voordelen voor ontwikkelingslanden, bijvoorbeeld in de vorm van kennis en in Europa opgedane ervaring, moeten worden gemaximaliseerd. Er wordt helaas niet uitgeweid over hoe dit zou moeten gebeuren.

Citaat: *“De nadelige gevolgen voor ontwikkelingslanden van migratie naar de EU (de zogenaamde braindrain) moeten worden beperkt en de voordelen ervan bevorderd (geldovermakingen, investeringen, kennisoverdracht). (§5.2)*

Illegale houtkap

Score: +

Uitleg: De illegale import van hout in Europa moet worden bestreden volgens PvdA.

Citaat: *“Illegale import van hout moet worden bestreden.” (§3.2)*

Biobrandstoffen

Score: +

Uitleg: De kwestie van biobrandstoffen wordt uitgebreid besproken in het verkiezingsprogramma van de PvdA. De nadelige effecten van het gebruik ervan, ook op milieu en klimaat, worden benoemd maar niet specifiek vanuit het perspectief van ontwikkelingslanden. PvdA is voor alternatieven voor biobrandstoffen, tegen het stimuleren van het gebruik van zogenaamde 'eerste generatie' biobrandstoffen.

Citaat: *“De opmars van biobrandstoffen mag niet ten koste gaan van voedselproductie en van natuur en biodiversiteit. Daarom wijzen we het stimuleren van eerste generatie biobrandstoffen af. Al onze inspanningen moeten gericht zijn op het stimuleren van derde generatie biobrandstoffen en het beperken van de tweede generatie tot een gering aantal toepassingen. De thans geldende Europese richtlijn ter bevordering van het gebruik van biobrandstoffen moet met het oog hierop worden herzien.”* (§3.1)

“De bevordering van de productie van biobrandstoffen met behulp van voedselgewassen dient te worden gestopt. Aan de zogenaamde tweede generatie biobrandstoffen moeten hoge eisen worden gesteld op het terrein van de uitstoot van broeikasgassen, het beslag op schaarse gronden, grondstoffen en water en de netto energie productie. Wij willen niet dat daarbij quota of subsidies worden toegepast.” (§3.3)

Fossiele brandstoffen en grondstoffen

Score: ++

Uitleg: Het verkiezingsprogramma van de PvdA noemt nadrukkelijk de nadelen van het gebruik van fossiele energie, specifiek ook voor ontwikkelingslanden. De PvdA wil graag meer onderzoek naar en ontwikkeling van duurzame en hernieuwbare energiebronnen. Bovendien wordt er ook gewezen op de vereiste legaliteit van de handel in en import van andere grondstoffen zoals mineralen en diamanten. Beide punten komen ontwikkelingslanden ten goede.

Citaat: *“Minder dan 10% van de totale Europese energievoorziening is thans gebaseerd op duurzame energie (zon, wind en water) en ruim 90% op fossiele energie. Dat leidt tot een uitstoot van vier miljard ton CO2 per jaar in de atmosfeer en daarmee tot klimaatverslechtering. De gevolgen daarvan treffen vooral armere landen, die minder mogelijkheden hebben om zich aan te passen.”* (§3.1) *“Delfstoffen zoals olie, gas, mineralen en diamanten worden alleen toegelaten als ze via een legale en traceerbare weg gewonnen, verhandeld en geïmporteerd zijn.”* (§3.2)

Mensenrechten en kinderarbeid

Score: ++

Uitleg: Er wordt door de PvdA zeer veel aandacht besteed aan mensenrechten in het gehele stuk. De PvdA benadrukt zeer gericht te zijn op het beschermen en promoten van mensenrechten wereldwijd. Bovendien moeten mensenrechten volgens PvdA ook een grote rol spelen in relaties en verdragen met andere landen. De PvdA wil daarnaast dat kinderarbeid ook wordt bestreden door middel van sancties en optreden in WTO.

Citaat: *“Bescherming van de mensenrechten is een wezenlijk onderdeel van het Europees beleid. Een breed palet aan instrumenten wordt ingezet om dit beleid zo effectief mogelijk te maken. Alle daartoe in aanmerking komende verdragen die de EU sluit met derde landen dienen een mensenrechtenparagraaf te bevatten. Essentieel is het hameren op naleving van de mensenrechtenparagrafen in reeds geratificeerde verdragen. Daarbij wordt in het bijzonder gelet op de rechten van vrouwen en kinderen. In VN-verband moet de EU streven naar het in praktijk brengen van de verantwoordelijkheid van de internationale gemeenschap om mensen te beschermen, wanneer nationale overheden in gebreke blijven.”* (§2.1)

“Er moeten Europese sancties komen tegen Europese bedrijven die in ontwikkelingslanden betrokken zijn bij kinderarbeid, dwangarbeid, milieudelicten, wapenhandel of corruptie. Om dergelijke

praktijken op te sporen wil de PvdA dat er een toegankelijk Europees meldpunt wordt opgericht, waar misstanden door een ieder gemeld kunnen worden.” (§2.4)

Economische crisis

Score: -

Uitleg: Er wordt veel over de economische crisis gesproken, maar niet over de eventuele gevolgen van Europese economische maatregelen voor ontwikkelingslanden. Het gaat met name over gevolgen ervan voor de Europese lidstaten en over de nodige veranderingen in beleid (zoals toezicht op banken enz.).

Kracht en Ambitie

Algemeen

Score: -

Uitleg: Het programma van het CDA is vooral gericht op economie en op de gevolgen van allerlei ontwikkelingen voor Europese burgers. In het geval van met name energie, migratie en veiligheid is heel duidelijk dat de voorgestelde maatregelen het belang van de Europese burgers beogen. Er wordt op de meeste beleidsterreinen geen rekening gehouden met de gevolgen van Europees beleid voor ontwikkelingslanden, of met hun belangen.

Handel en Economic Partnership Agreements (EPA's)

Score: +

Uitleg: Er wordt door het CDA gerefereerd aan de positie van ontwikkelingslanden in wereldhandel en schadelijke gevolgen van protectionistische maatregelen. Het CDA is voorstander van het stimuleren van regionale samenwerking tussen ontwikkelingslanden en van multilaterale benaderingen (zoals de EPA's). Bovendien komt het CDA op voor handelsmogelijkheden voor ontwikkelingslanden binnen WHO. Echter: CDA stelt ook solide kaders, toezicht en sanctiemiddelen voor en die kunnen nadelig zijn voor handelspositie van ontwikkelingslanden. De verdere liberalisering van de wereldhandel die het CDA tegelijkertijd bepleit, kan tevens van negatieve invloed zijn op de kwetsbare economieën van deze landen.

Citaat: “De roep om protectionistische maatregelen van handelspartners zijn een permanente bedreiging voor de vrije wereldhandel en voor de wereldeconomie, inclusief de positie van ontwikkelingslanden. Daarom zet het CDA in op een verantwoorde verdere liberalisering van de wereldhandel.” (P. 6)

“De Europese Unie moet zich meer dan ooit sterk maken voor de positie van ontwikkelingslanden, ook binnen de Wereldhandelsorganisatie. De ontwikkelingslanden moet het mogelijk worden gemaakt om veel sterker te participeren in het wereldhandelsstelsel. Het CDA wil in dat kader regionale samenwerking tussen ontwikkelingslanden stimuleren.” (P. 7)

Landbouw en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)

Score: -

Uitleg: Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) is nadelig voor ontwikkelingslanden en het CDA is voor het in stand houden van het GLB. Het CDA is voorstander van de ingezette hervormingen “van steun aan landbouwers naar het stimuleren van concurrentiekracht en duurzaamheid”. Wat het verschil is tussen steun en stimulering is vaag. Over gevolgen van het Europese landbouwbeleid voor ontwikkelingslanden wordt niets gezegd. Kortom: de belangen van ontwikkelingslanden worden door het CDA niet meegewogen in het standpunt ten aanzien van landbouw.

Citaat: *“Het CDA vindt voortzetting van een op Europees niveau vormgegeven en gefinancierd landbouwbeleid ook na 2013 noodzakelijk. Dit moet gericht zijn op innovatief ondernemerschap en het belonen van publieke taken die niet worden vergoed door de markt en moet dezelfde orde van grootte hebben als in de periode 2007-2013.” (P. 16)*

“Het EU landbouwbeleid is in transitie van steun aan landbouwers naar het stimuleren van concurrentiekracht en duurzaamheid, én naar een marktconforme beloning voor zichtbare maatschappelijke prestaties die boeren leveren.” (P. 16)

Visserij

Score: +

Uitleg: Het CDA drukt ongerustheid uit over het teruglopen van de visstanden en vindt dat Europa zijn verantwoordelijkheden moet nemen. In het midden blijft echter of het voorgestelde ‘duurzame visbeheer’ alleen voor EU en Europese wateren geldt, of dat EU ook verantwoordelijkheid op zich moet nemen ten aanzien van ontwikkelingslanden en de (mede) door Europese vissers veroorzaakte problemen met visserij aldaar, omdat ze niet expliciet genoemd worden.

Citaat: *“Het CDA vindt het teruglopen van de visstanden zorgelijk; verschillende vissoorten worden met uitsterven bedreigd. Europa dient hierin zijn verantwoordelijkheid te nemen. Het Europese visserijbeleid dient daarom duurzaam beheer van visstanden als uitgangspunt te hebben. De financiële ondersteuning van de Europese Unie dient gericht te zijn op innovatie en transitie en een efficiënte controle in heel Europa.” (P. 17)*

Toegang tot medicijnen en Intellectuele Eigendomsrechten

Score: 0

Uitleg: Er staat niets over dit onderwerp in het verkiezingsprogramma.

Wapenhandel

Score: 0

Uitleg: Er staat niets over dit onderwerp in het verkiezingsprogramma.

Migratie, Blue Card en ‘braindrain’

Score: +

Uitleg: Er wordt door het CDA geen rekening gehouden met eventuele negatieve impact op ontwikkelingslanden wanneer het gaat om kennisimmigratie. Het CDA is duidelijk voor deze vorm van immigratie en ziet het als oplossing voor problemen op eigen arbeidsmarkt (mede als gevolg van vergrijzing).

Citaat: *“Immigratie is soms nodig. Kennismigranten zijn nodig omdat de EU de meest competitieve economie ter wereld wil zijn. Het gebrek aan technici en IT-specialisten kan worden opgelost door (tijdelijk) migranten toe te laten. De Europese Unie heeft ook vanuit demografisch oogpunt immigranten nodig. Het Europese continent vergrijst. Er zijn meer mensen nodig om het werk van de gepensioneerden over te nemen en om sociale voorzieningen in stand te houden. Migratie en asiel kunnen permanent zijn, maar ook van korte of middellange duur. De Europese Unie moet internationale migratiestromen niet passief afwachten, maar helpen ze te stroomlijnen.” (P. 22)*

NB: In het definitieve programma dat nog niet bekend was op het moment dat de FairkiezingsWijzer naar de drukker ging, heeft het CDA volgende zin opgenomen:

“Dit mag niet leiden tot een ‘braindrain’ in de ontwikkelingslanden.” (P. 26)

Illegale houtkap

Score: 0

Uitleg: Er staat niets over dit onderwerp in het verkiezingsprogramma.

Biobrandstoffen

Score: +

Uitleg: Het CDA wil dat van de eerste generatie biobrandstoffen niet langer gebruik wordt gemaakt, omdat deze schadelijke gevolgen hebben voor voedselproductie 'elders op de wereld'. CDA vindt dat men wel gebruik moet maken van de zogenaamde tweede generatie biobrandstoffen, die de negatieve gevolgen voor ontwikkelingslanden beperken.

Citaat: *"Het CDA is voorstander van het gebruik van de tweede generatie biobrandstoffen, die vooral bestaan uit restproducten van de landbouw. Het gebruik van biomassa en biobrandstoffen dat elders op de wereld problemen veroorzaakt voor de voedselproductie en ontbossing moet tegen worden gegaan."* (P. 21)

Fossiele brandstoffen en grondstoffen

Score: -

Uitleg: Het onderwerp van grondstoffen wordt besproken onder het kopje 'energie' en gaat vooral over de mogelijkheden van de EU in de toekomst om aan energie te komen. Het CDA is, in ieder geval op korte termijn, voor het gebruik van fossiele brandstoffen en voor verbeteren van verhoudingen met landen die over olie en gas beschikken. Belang van en gevolgen voor ontwikkelingslanden worden niet in overweging genomen.

Citaat: *"Fossiele brandstoffen blijven in de voorziene toekomst een zeer grote rol spelen in onze energievoorziening. Het CDA vindt dat energievoorzieningszekerheid een grote rol moet spelen in het gemeenschappelijk extern beleid van de EU. Het CDA pleit ook voor de bevordering, mede in EU-verband, van de zo noodzakelijke investeringen in de winning van fossiele brandstoffen, binnen maar ook buiten de EU."* (P. 21)

NB: In het definitieve programma dat nog niet bekend was op het moment dat de FairkiezingsWijzer naar de drukker ging, heeft het CDA volgende zin opgenomen, in plaats van bovenstaand citaat:

"Het CDA vindt dat energievoorzieningszekerheid een grote rol moet spelen in het gemeenschappelijk extern beleid van de EU. Een afgewogen pakket van energiebesparing, duurzame energie en aanlevering van fossiele brandstoffen vanuit diverse landen biedt hiervoor de beste garantie. Exploratie van fossiele bronnen is bij uitstek een rol voor de sterke partijen op deze ontwikkelde markt, terwijl de winning van duurzame energie in de transitieperiode door overheden actief moet worden bevorderd. Hiervoor dient langjarige zekerheid aan deze zich ontwikkelende markt te worden geboden, zodat leveranciers van duurzame systemen hierop hun investeringen kunnen baseren."(P. 24)

De volgende tevens nieuw toegevoegde zin zwakt het gebruik van fossiele brandstoffen enigszins af:

"Het CDA vindt dat de Europese Unie besparingen van het gebruik van (fossiele) energie in de gebouwde omgeving, de industrie, land- en tuinbouw en bij het vervoer en transport moet bevorderen."(P. 24)

Door vage formuleringen zijn wij van mening dat het '- ' verdient blijft. Ze blijven immers vasthouden aan fossiele energievoorzieningen.

Mensenrechten en kinderarbeid

Score: +

Uitleg: Mensenrechten krijgen in het gehele document veel aandacht. Voor het CDA zijn de mensenrechten van grote waarde en moet EU zich inzetten om deze te beschermen. Mensenrechten, vindt het CDA, moeten een grote rol spelen, met name op het gebied van handel en buitenlands beleid. De EU moet volgens het CDA haar macht aanwendt om schending van mensenrechten te bestrijden.

Citaat: *“Het CDA wil een Europees verbod op invoer van producten, die tot stand zijn gekomen ten koste van ernstige schendingen van mensenrechten, zoals slavenarbeid, of ernstige en onherstelbare milieuschade. Daarnaast pleit het CDA ervoor, dat de EU de handel extra stimuleert van producten, die voldoen aan criteria van faire beloning, milieuvriendelijke voortbrenging en dierenwelzijn.” (P. 7)*

Economische crisis

Score: -

Uitleg: De economische/financiële crisis wordt veel aangehaald, maar er wordt alleen gefocust op belang van Europese lidstaten en op de EU als geheel.

VOOR EEN WERKEND EUROPA

Algemeen

Score: - -

Uitleg: Er wordt vrijwel geen aandacht besteed aan de rol die de EU speelt ten opzichte van ontwikkelingslanden en de mogelijke gevolgen van Europees beleid en Europese politiek op ontwikkelingslanden. Europese en Nederlandse belangen, en dan gaat het de VVD vooral om economische belangen, staan voorop.

Handel en Economic Partnership Agreements (EPA's)

Score: -

Uitleg: De VVD heeft een duidelijke mening wat betreft handelsverkeer in de wereld. De partij dringt aan op het vermijden van protectionisme en het afronden van de DOHA-ronde. Deze voorgestelde maatregelen kunnen zowel positief als negatief zijn voor ontwikkelingslanden. Aan de ene kant is minder protectionisme t.a.v. ontwikkelingslanden voordelig voor hen, aan de andere kant kan het openstellen van hun markten voor EU en andere landen grote schadelijke gevolgen hebben voor hun ontwikkeling en economie. Uit het citaat uit het VVD verkiezingsprogramma blijkt echter niet wiens belangen de partij hierbij op het oog heeft. Maar aangezien ontwikkelingslanden niet genoemd worden, gaan we er vanuit dat Europese belangen worden geogd:

Citaat: *“Ter bevordering van het internationale handelsverkeer dringt de VVD er nadrukkelijk op aan verdere belemmeringen terug te dringen door een succesvolle afronding van de DOHA-ronde. Juist in tijden van economische tegenwind is het van belang protectionisme te bestrijden met bindende regels in het kader van de Wereldhandelsorganisatie.” (P. 4)*

Landbouw en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)

Score: +

Uitleg: Het GLB moet worden hervormd volgens de VVD, en er wordt hierbij expliciet gedacht aan producenten uit ontwikkelingslanden. Er staat niets vermeld over (gevolgen van Europees beleid op het gebied van) landbouw in ontwikkelingslanden in het algemeen.

Citaat: *“De VVD vindt dat het landbouwbeleid drastisch moet worden hervormd. In een tijd dat de vraag naar voedsel overweldigend is, is het niet nodig de voedselproductie te subsidiëren. (...) Boeren moeten weer kunnen ondernemen en tegen wereldmarktprijzen concurreren, zodat consumenten*

goedkopere producten kunnen kopen en producenten in ontwikkelingslanden niet tegen hoge Europese tariefmuren oplopen.” (P. 7)

Visserij

Score: 0

Uitleg: Er staat niets over dit onderwerp in het verkiezingsprogramma.

Toegang tot medicijnen en Intellectuele Eigendomsrechten

Score: 0

Uitleg: Er staat niets over dit onderwerp in het verkiezingsprogramma.

Wapenhandel

Score: 0

Uitleg: Er staat niets over dit onderwerp in het verkiezingsprogramma.

Migratie, Blue Card en 'braindrain'

Score: -

Uitleg: De VVD is voorstander van het binnenhalen van kennis en talent van buiten Europa. Gevolgen voor ontwikkelingslanden worden niet genoemd of erkend, laat staan dat er oplossingen worden aangedragen voor toegenomen braindrain uit deze landen.

Citaat: *“Verder pleit de VVD voor investeringen in duurzame energie en kernenergie, een Europese blauwe migratiekaart.” (P. 1)*

“Om de migrantenstromen beter te beheersen moet, naast een strengere grensbewaking en opvang in de regio, een Europese blauwe kaart met een puntensysteem worden geïntroduceerd. Deze kaart volgt het Canadese voorbeeld waarin het puntensysteem is gebaseerd op de vraag of de migrant een economische meerwaarde vormt. De lidstaten van de EU bepalen samen welke mensen ze nodig hebben om vacatures op te vullen.” (P. 10)

Illegale houtkap

Score: 0

Uitleg: Er staat niets over dit onderwerp in het verkiezingsprogramma.

Biobrandstoffen

Score: 0

Uitleg: Er staat niets over dit onderwerp in het verkiezingsprogramma.

Fossiele brandstoffen en grondstoffen

Score: +

Uitleg: De VVD vindt dat het gebruik van fossiele brandstoffen moet worden verminderd. Dit is ook in belang van ontwikkelingslanden, die helaas niet worden genoemd.

Citaat: *“De VVD is voor duurzame energie. Het gebruik van kolen, olie en gas moet worden afgebouwd vanwege de vervuiling en de beperkte beschikbaarheid op langere termijn.” (P. 9)*

Mensenrechten en kinderarbeid

Score: +

Uitleg: Bevordering van mensenrechten wordt al een van de belangrijkste punten van Europees buitenlands beleid genoemd.

Citaat: *“Bij het gemeenschappelijke buitenlands beleid van de Unie moeten de bevordering van democratie, **mensenrechten** en vrijhandel voorop staan.” (P. 6)*

Economische crisis

Score: 0

Uitleg: Er staat niets over dit onderwerp in het verkiezingsprogramma.

Europa gaat om mensen

Algemeen

Score: - -

Uitleg: Het verkiezingsprogramma van D66 gaat vrijwel alleen over de belangen van Europa en Nederland. Maatregelen waarvan D66 voorstander is gaan soms ten koste van ontwikkelingslanden, maar deze gevolgen worden niet genoemd, laat staan dat er oplossingen worden voorgesteld om schadelijke impact van Europees beleid te beperken.

Handel en Economic Partnership Agreements (EPA's)

Score: +

Uitleg: D66 wil dat EU pleit voor het afschaffen van handelsbarrières en exportsubsidies binnen WTO. Daarnaast ziet D66 graag dat producten uit ontwikkelingslanden gemakkelijker toegang krijgen tot Europese markt. Ontwikkelingslanden en de millenniumdoelstellingen (MDG's) worden expliciet genoemd. Bovendien is de partij voor het afschaffen van protectionistische maatregelen van de EU, wat gunstig is voor ontwikkelingslanden.

Citaat: *“De Europese Unie moet krachtiger optreden in de Wereldhandelsorganisatie, waar besloten wordt over de spelregels van de wereldhandel. De Europese Unie moet krachtig pleiten voor minder handelsbarrières en minder exportsubsidies en voor meer respect voor arbeidsvoorwaarden en duurzaamheid. Goede en vrije handelsrelaties zijn voor ontwikkelingslanden veel effectiever dan ontwikkelingshulp. D66 wil daarom dat ontwikkelingslanden gemakkelijker toegang krijgen tot de Europese markt. De Europese Unie moet een einde maken aan concurrentievervalsende subsidies en beschermingsmaatregelen voor Europese bedrijven om zo de realisatie van de Millenniumdoelstellingen dichterbij brengen.” (P. 15)*

Landbouw en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)

Score: +

Uitleg: Het GLB moet volgens D66 ingrijpend worden hervormd. Ontwikkelingslanden worden echter niet genoemd; het is puur een geldkwestie vanuit Europees perspectief gezien.

Citaat: *“Duurzaam landbouw-, visserij- en natuurbeleid en vermindering van Europese landbouw en exportsubsidies.” (P. 23)*

“Heroverweging van het landbouwbudget. (...)De landbouwsector is echter bijzonder hervormingsresistent' en D66 pleit dan ook voor niet aflatende nadruk op deze ontwikkelingen.”(P. 24/25)

Visserij

Score: +

Uitleg: D66 wil duurzame visserij in verband met de bedreigde visstand. Dit is positief voor ontwikkelingslanden. Er wordt helaas alleen gesproken over Europese problemen en oplossingen.

Citaat: *“Om ook in de toekomst nog vis in de zee te hebben is het belangrijk dat er een duurzaam EU visserijbeleid komt. Hiertoe dienen allereerst internationale afspraken te worden gemaakt over het drastisch terugdringen of stopzetting van de overbevissing van kwetsbare vissoorten. Daarnaast dient de EU striktere quota vast te stellen.” (P. 27)*

Toegang tot medicijnen en Intellectuele Eigendomsrechten

Score: 0

Uitleg: Er staat niets over dit onderwerp in het verkiezingsprogramma.

Wapenhandel

Score: 0

Uitleg: Er staat niets over dit onderwerp in het verkiezingsprogramma.

Migratie, Blue Card en ‘braindrain’

Score: - -

Uitleg: D66 is voorstander van de invoering van de Blue Card, zelfs van een uitgebreidere vorm ervan. Er is alleen aandacht voor de positieve gevolgen voor Europa van deze Blue Card en niet voor de negatieve gevolgen ervan voor ontwikkelingslanden. Bovendien wordt naast de Blue Card de migratie van artsen en verpleegkundig personeel ook aangemoedigd, met het oog op het tekort dat in Europa zal ontstaan. Ook deze ontwikkelingen kunnen leiden tot een ‘braindrain’.

Citaat: *“D66 is voor een volwaardig Europees ‘Blue Card’ systeem, naar Amerikaans voorbeeld, dat de toelating van kennismigranten van buiten de Europese Unie vereenvoudigt. In de toekomst heeft Europa behoefte aan zowel hoog- als laagopgeleide werknemers om tekorten op de arbeidsmarkt aan te vullen, met name ook in de zorg. Vooraf vaststellen of een migrant over voldoende vaardigheden beschikt om zich zelfstandig op de Europese arbeidsmarkt te bewegen is zowel in het belang van degene die ergens een nieuw leven wil beginnen als van de samenleving waarin dat nieuwe leven vorm moet krijgen. Maar de huidige voorstellen van de Europese Commissie voor een Blue Card bevatten veel te veel beperkingen, en zijn volstrekt onvoldoende.” (P. 14)*

“Er dreigen in Nederland op verschillende gebieden de komende jaren personeelstekorten in de zorg te ontstaan. Oplossingen kunnen gevonden worden in het aantrekken van buitenlandse artsen en verpleegkundigen. Diploma-erkenning is hierbij van groot belang.” (P. 29)

Illegale houtkap

Score: 0

Uitleg: Er staat niets over dit onderwerp in het verkiezingsprogramma.

Biobrandstoffen

Score: -

Uitleg: Het gebruik van biobrandstoffen wordt niet echt ontmoedigd door D66. Gevolgen voor ontwikkelingslanden worden niet genoemd. Bovendien is ze niet voor de afschaffing van eerste generatie biobrandstoffen, die de meeste problemen veroorzaakt in ontwikkelingslanden. Ook op langere termijn, in 2020, mag van D66 nog steeds de helft van de gebruikte biobrandstoffen van de eerste generatie zijn.

Citaat: *“De voorstellen van de Europese Commissie om in 2020 minimaal 10% van de brandstoffen voor het verkeer afkomstig te laten zijn uit biobrandstoffen steunt D66. Het blijft daarbij van belang kritisch te kijken naar de nadelen van de winning van biobrandstoffen. De productie moet duurzaam zijn en mag niet leiden tot grote tekorten op de voedselmarkt. D66 vindt dat minimaal 50% van alle biobrandstoffen in 2020 moet worden gewonnen uit afval (tweede generatie) en uit algen (derde generatie).” (P. 19)*

Fossiele brandstoffen en grondstoffen

Score: +

Uitleg: gebruik van fossiele brandstoffen wordt, als het aan D66 ligt, ontmoedigd. D66 besteedt veel aandacht in het programma aan het doen van onderzoek naar en vinden van duurzame alternatieven. Dit is positief voor ontwikkelingslanden, al worden ze, wederom, niet expliciet genoemd.

Citaat: *“En het belangrijkste: fossiele brandstoffen hebben door de CO2 uitstoot en andere emissies een negatief effect op ons leefmilieu. (...)Europa moet het initiatief nemen voor een slagvaardige gecoördineerde energiewetgeving gericht op een duurzame energievoorziening, met oog voor een schonere leefomgeving en economisch innovatie. Door samenwerking wordt de productie van niet-fossiele brandstoffen betaalbaar, voor iedereen bereikbaar en kan de overschakeling naar een duurzame energiemix sneller verlopen.” (P. 17)*

Mensenrechten en kinderarbeid

Score: +

Uitleg: Dat de EU zich moet inzetten voor het beschermen van mensenrechten wereldwijd wordt door D66 meerdere malen genoemd.

Citaat: *“D66 pleit voor een volwaardig gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid. Op die manier kan de Europese Unie in de hele wereld opkomen voor mensenrechten en fundamentele vrijheden en binnen de NAVO en de VN met één mond spreken.” (P. 9)*

“Mensenrechten, waaronder het recht op leven en vrijheid, zijn universeel. D66 wil dat Europa een voortrekkersrol speelt bij het beschermen van mensenrechten in de rest van de wereld. Nederland en Europa hebben de wereld hierbij écht iets te bieden.” (P. 41)

Economische crisis

Score: -

Uitleg: Alles wat D66 bespreekt in relatie tot economische en financiële zaken heeft geen betrekking op ontwikkelingslanden. Er wordt geen aandacht besteed aan de gevolgen van de crisis en van eventuele maatregelen die het leed voor deze landen moeten verzachten.

NIEUWE ENERGIE VOOR EUROPA

Algemeen

Score: ++

Uitleg: Het verkiezingsprogramma van GroenLinks laat duidelijk zien dat deze partij rekening houdt met ontwikkelingslanden. Bij het formuleren van beleidsmaatregelen vraagt GroenLinks zich geregeld af wat voor gevolgen dit zal hebben voor ontwikkelingslanden en hoe deze (negatieve) gevolgen voorkomen kunnen worden. GroenLinks vindt dat het (huidige) beleid van de EU niet ten koste mag gaan van mensen in ontwikkelingslanden. Daarnaast maakt GroenLinks zich sterk voor een grote en stabiele bijdrage aan ontwikkelingssamenwerking, onafhankelijk van welke crisis dan ook. Bovendien benoemt GroenLinks in haar programma expliciet haar streven naar coherentie van beleid ten aanzien van ontwikkelingslanden.

Citaat: *“De EU onderwerpt zichzelf aan een duurzame coherentietoets. Besluiten op het gebied van bijvoorbeeld handel en landbouw mogen de inzet voor mondiale armoedebestrijding en duurzame ontwikkeling niet tegenwerken.” (H1)*

Handel en Economic Partnership Agreements (EPA's)

Score: ++

Uitleg: Ten eerste benadrukt GroenLinks vaak dat de EU een eerlijke wereldhandel moet nastreven. De Europese Unie ziet handel als een instrument om armoede te bestrijden. Volgens GroenLinks moet de Europese markt beter toegankelijk zijn voor producten uit ontwikkelingslanden en hen zo kansen op economische groei bieden. Afscherming van de eigen markt mag ontwikkelingslanden niet benadelen.

Ten tweede is GroenLinks voor versoepeling van de EPA's, de nieuwe handelsakkoorden die de EU met ontwikkelingslanden afsluit: ontwikkelingslanden mogen opkomende en kwetsbare delen van hun economie/industrie afschermen van de vrije markt. Bovendien vinden zij dat ontwikkelingslanden die geen EPA aan willen gaan een ander, soepeler, handelsverdrag moeten kunnen sluiten met de EU.

Citaat: *“Als de EU deze hardnekkige armoede wil terugdringen moet zij ook de opbouw van democratische instellingen bevorderen, vrede stroepen sturen waar nodig, **eerlijke handel** bieden en corruptie bestrijden, te beginnen bij de top” (H1)*

“Europa moet niet langer inzetten op het openbreken van verre markten voor Europese exporteurs. Niet vrije handel, maar eerlijke handel moet haar doel zijn. Dat betekent ruimere toegang tot de Europese markt voor ontwikkelingslanden die nu aan het kortste eind trekken.

Alleen wanneer de wereldhandel meer kansen biedt voor ontwikkelingslanden, zal het de EU lukken om steun te vinden voor het aanpakken van de misstanden waarmee de handel gepaard gaat. (...) Handelsmaatregelen tegen ontwikkelingslanden mogen niet door protectionisme worden ingegeven.” (H4)

“Ontwikkelingslanden krijgen de vrijheid om opkomende sectoren, publieke diensten en de landbouw te beschermen tegen concurrentie uit rijke landen en een eigen economisch ontwikkelingsmodel te kiezen. De EU maakt zich daarvoor sterk binnen internationale organisaties als de WTO en in de onderhandelingen met oud-koloniën in Afrika, de Caraïben en de Stille Oceaan (ACS) over Economische Partnerschapsakkoorden (EPAs). (...) Voor ACS-landen die geen EPA willen sluiten en voor andere economisch kwetsbare ontwikkelingslanden stelt de EU een verbeterd Algemeen Preferentieel Stelsel Plus op. Zij biedt deze landen een zo ruime markttoegang als mogelijk is zonder de exportkansen van armere ontwikkelingslanden weg te vagen, hulp bij het voldoen aan kwaliteitsnormen en soepele oorsprongregels. Voorwaarde blijft de naleving van internationale verdragen over goed bestuur, mensenrechten en arbeidsrechten.” (H4)*

Landbouw en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)

Score: ++

Uitleg: GroenLinks vindt dat de EU ontwikkelingslanden moet steunen om duurzame landbouw op te zetten en meer te ontwikkelen. Daarnaast worden negatieve gevolgen van het Europese Landbouwbeleid besproken en meent GroenLinks dat dit beleid sterk moet worden hervormd. (H5 citaat 1&4)

Er wordt door GroenLinks op beide gebieden niet alleen rekening gehouden met de gevolgen voor ontwikkelingslanden, maar hun belangen worden ook genoemd los van die van de EU.

Citaat: *“De meeste ontwikkelingslanden ontbreekt het niet aan kennis van duurzame landbouwmethoden. Deze kennis dient echter verspreid te worden onder boeren.” (H5)*

“De EU zet zich in voor verhoging van de landbouwproductiviteit in ontwikkelingslanden. Zij ondersteunt lokale initiatieven en biedt steun bij de aanleg van infrastructuur en andere vormen van plattelandsontwikkeling. Zij verleent ruimere toegang tot de Europese markt, bevordert boerencoöperaties en biedt meer microkredieten aan.” (H5)

“De Europese landbouwpolitiek is een steen des aanstoets. Te vaak nog subsidieert de Europese Unie milieubederf, dierenleed en de dumping van voedseloverschotten in ontwikkelingslanden. (...) De EU schaft onmiddellijk alle exportsubsidies af. Zij voorkomt de productie

van overschotten bij basisvoedsel en verzet zich tegen dumping door andere rijke landen. Inkomenssteun wordt afgebouwd.” (H5)

Visserij

Score: ++

Uitleg: GroenLinks wil dat overbevissing wordt tegengegaan. Dit probleem wordt vooral bekeken vanuit milieu- en dierenwelzijnsperspectief, daarnaast wordt nadrukkelijk gezegd dat visserijakkoorden de bestaansmogelijkheden van lokale bevolking in ontwikkelingslanden niet mogen bedreigen.

Citaat: *“De EU voert stapsgewijs het ‘nee tenzij’-principe in voor commerciële visserij: deze wordt niet langer toegestaan tenzij de visstand gezond is en alleen de natuurlijke aanwas wordt weggevangen. Visserijakkoorden met ontwikkelingslanden mogen niet ten koste gaan van een gezonde visstand of van de bestaansmogelijkheden van de lokale bevolking.” (H5)*

Toegang tot medicijnen en Intellectuele Eigendomsrechten

Score: +

Uitleg: GroenLinks wil dat de rigide bescherming van intellectuele eigendomsrechten als octrooien worden versoepeld ten behoeve van ontwikkelingslanden. Daarmee geeft de partij aan het niet eens te zijn met de negatieve gevolgen die strikte octrooirechten kunnen hebben op toegang tot (generieke) medicijnen voor mensen in ontwikkelingslanden. Het onderwerp komt in het verkiezingsprogramma één keer kort aan de orde, en is zeer positief ten aanzien van ontwikkelingslanden:

Citaat: *“De EU stelt meer geld beschikbaar voor de wereldwijde aanpak van infectieziekten zoals hiv/aids, malaria en tuberculose. Zij zet zich in voor versoepeling van octrooien op medicijnen ten behoeve van ontwikkelingslanden.” (H1)*

Wapenhandel

Score: +

Uitleg: GroenLinks wil dat wapenhandel en wapendoorvoer aan banden worden gelegd door het sluiten van verdragen wereldwijd.

Citaat: *“De wapenhandel aan banden leggen, om dodelijk geweld te voorkomen. (...)De EU zet zich in voor een wereldwijd verdrag dat wapenhandel en wapendoorvoer aan banden legt.” (H6)*

Migratie, Blue Card en ‘braindrain’

Score: +

Uitleg: GroenLinks is wel voorstander van invoering van de Blue Card, de Europese werk/verblijfsvergunning die het gemakkelijker moet maken, met het oog op de vergrijzing in de EU, om kennismigranten van buiten de EU aan te trekken. GroenLinks wil deze vorm van migratie ook aantrekkelijker maken (H7 citaat 1&3). Dit is niet in het belang van ontwikkelingslanden, met het oog op mogelijke toename van braindrain. Echter, de potentiële negatieve gevolgen van deze toegenomen braindrain worden uitgebreid besproken en er worden maatregelen voorgesteld die hiertegen moeten helpen.

Citaat: *“De EU maakt haar ‘blauwe kaart’ aantrekkelijker voor kennismigranten, onder meer door de inkomenseis te verlagen en toegang tot de hele Europese arbeidsmarkt te bieden.”(H7)*

*“Arbeidsmigranten dragen niet alleen bij aan de Europese welvaart, maar ook aan die van hun land van herkomst. De bedragen die migranten naar hun familie thuis sturen overtreffen de ontwikkelingshulp. Herkomstlanden hebben nog meer baat bij migranten die terugkeren om met de verworven kennis en middelen een bedrijf op te zetten. De EU kan **terugkeer stimuleren** door migranten de kans te geven hun geluk te beproeven in het geboorteland zonder meteen hun verblijfsrecht te verspelen. Migratie is nadelig voor ontwikkelingslanden wanneer hun gediplomeerden massaal vertrekken om elders hun vak uit te oefenen. 4 op de 5 in Jamaica opgeleide artsen werken*

in het buitenland. In sectoren waar een brain drain dreigt mag Europa geen wervingscampagnes voeren onder geschoolde krachten. De EU moet met de regering van het land bespreken hoe zij tot een brain gain kan bijdragen, bijvoorbeeld door studenten op te leiden. “ (H7)

Illegale houtkap

Score: ++

Uitleg: GroenLinks geeft meerdere keren aan in haar verkiezingsprogramma dat import van illegaal gekapte bossen moet worden verboden door de EU, dat er wereldwijd moet worden gestreefd naar stoppen van ontbossing. Hierbij moet volgens de partij ook rekening worden gehouden met de lokale bevolking. Ook vindt GroenLinks dat ontwikkelingslanden gesteund moeten worden als zij tropisch bos beschermen (H1 citaat 2&8, H5 citaat 6). Oftewel: rond de thematiek van illegaal gekapt hout stelt GroenLinks geen Europese belangen voorop, maar wordt er uitgegaan van milieu, biodiversiteit, lokale bevolking van de arme landen.

Citaat: *“De bescherming van tropisch bos, waarin veel broeikasgas ligt opgeslagen, moet een dienst worden waarvoor ontwikkelingslanden betaald krijgen.” (H1)*

“Het Protocol legt vast dat er uiterlijk in 2020 wereldwijd een einde komt aan ontbossing en scheidt een financieringsmechanisme voor de bescherming van bossen. Dat richt zich ook op behoud van biodiversiteit en betere levensomstandigheden voor de lokale bevolking, waaronder inheemse volkeren.” (H1)*

“De EU verbiedt de import van illegaal gekapt hout. Zij streeft naar afspraken met landen van herkomst over (steun bij) duurzaam bosbeheer en het tegengaan van illegale houtkap. De inzet daarbij is om alleen nog duurzaam geproduceerd hout toe te laten op de Europese markt.” (H5)

Biobrandstoffen

Score: +

Uitleg: GroenLinks wijst op de mogelijk kwalijke gevolgen voor ‘de allerarmsten’ als het gaat om biobrandstoffen. De Partij vindt dat de EU moet streven naar criteria voor duurzaam gebruik van biobrandstoffen. GroenLinks wijst gebruik van biobrandstoffen niet af, maar geeft niet duidelijk aan welke (1^e 2^e 3^e generatie?) soort biobrandstoffen ze dan wel wil.

Citaat: *“Verantwoorde biobrandstoffen, die geen voedsel wegkopen van de allerarmsten en echte klimaatwinst opleveren. (...) De EU streeft naar een internationaal akkoord over criteria voor duurzaamheid van biobrandstoffen. Zij behoudt zich het recht voor om zelf strengere eisen te stellen aan het subsidiëren van biobrandstof, waaronder een vermindering van uitstoot van broeikasgassen van minstens 60%, geen nadelige gevolgen voor voedselvoorziening en biodiversiteit*, en naleving van internationale arbeidsnormen. De Europese verplichting om biobrandstof bij te mengen in fossiele autobrandstof wordt afgeschaft.” (H2)*

Fossiele brandstoffen en grondstoffen

Score: +

Uitleg: Het gebruik van fossiele brandstoffen wordt, als het aan GroenLinks ligt, tegengegaan, de partij put zich uit in het noemen van alle mogelijke alternatieven in de vorm van duurzame energiebronnen/grondstoffen. De belangen van ontwikkelingslanden worden hier niet expliciet genoemd (vooral het groene milieuperspectief telt) maar omdat klimaatverandering in deze landen de grootste impact heeft, is het GroenLinks-standpunt voor deze landen wel degelijk positief.

Citaat: *“De EU verhoogt haar doelstelling voor hernieuwbare energie tot 25% in 2020. Er komen bindende tussendoelen voor de afzonderlijke lidstaten. De criteria voor wat als hernieuwbare energie mag gelden worden aangescherpt.” (H2)*

Mensenrechten en kinderarbeid

Score: ++

Uitleg: Er wordt door GroenLinks vaak en veel aan mensenrechten gerefereerd in relatie tot ontwikkelingslanden, bij verschillende thema's. Bovendien pleit de partij voor een aparte eurocommissaris voor mensenrechten en grondrechten (H9 citaat 1). Ook wordt er gesproken over het tegengaan van kinderarbeid in relatie tot de verantwoordelijkheid van Europese bedrijven (H4 citaat 8).

Citaat: *"In plaats van het bevechten van markttoegang in ontwikkelingslanden geeft de EU voorrang aan verankering van milieu- en natuurbescherming, fundamentele arbeidsnormen, mensenrechten, consumentenbescherming, belastingregels voor multinationals, voedselzekerheid en dierenwelzijn in de regels van de Wereldhandelsorganisatie (WTO), opdat er meer ruimte ontstaat voor maatregelen tegen bijvoorbeeld kinderarbeid en niet duurzame sojateelt."*

"Er komt een aparte eurocommissaris voor mensenrechten en grondrechten. Zij houdt haar collega's bij de les." (H9)

"vast te leggen dat Europese bedrijven (keten)aansprakelijkheid hebben voor ernstige milieumisdrijven en schendingen van mensenrechten en fundamentele arbeidsrechten, zoals kinderarbeid, zodat slachtoffers van deze schendingen binnen de EU kunnen procederen tegen deze bedrijven;" (H4)

Economische crisis

Score: ++

Uitleg: De economische crisis wordt ook door GroenLinks genoemd natuurlijk, en vooral vanuit een 'groen' perspectief: de economie moet milieuvriendelijker en duurzamer worden door beter te investeren. Er wordt ook gewezen op het feit dat ontwikkelingslanden het hardst worden getroffen. De EU mag hier, volgens GroenLinks, niet zomaar alleen eigen belang nastreven.

Citaat: *"Het is een schandaal dat de EU-landen zich niet houden aan de belofte om een groter deel van hun welvaart te besteden aan ontwikkelingssamenwerking. Die trend moeten we keren, recessie of niet. Want veel ontwikkelingslanden worden nog harder getroffen door de financiële en economische crisis dan wij. Hun inkomsten uit handel lopen terug. Westerse banken verlenen nauwelijks meer krediet voor investeringen in ontwikkelingslanden, omdat onze regeringen eisen dat het geld in eigen land blijft. Europa mag niet langer haar eigen sores afwentelen op arme landen. Alleen dan kan zij een geloofwaardige voortrekker worden in de strijd tegen armoede en klimaatverandering."(H1)*

Een beter Europa begint in Nederland

Algemeen

Score: ++

Uitleg: De SP houdt rekening met ontwikkelingslanden en mensen buiten Europa. De partij vindt dat de EU niet alleen aan het eigen belang mag denken, maar ook aan landen buiten Europa die onze hulp goed kunnen gebruiken. Bovendien worden ontwikkelingslanden niet alleen in verband met problemen neergezet, maar ook als potentiële samenwerkingspartners op het gebied van bijvoorbeeld energie.

Citaat: *"De Europese Unie dient zich in haar relaties met andere landen niet te laten leiden door louter eigenbelang. Wederzijds voordeel dient het uitgangspunt te worden. Daartoe hoort een stabiele*

ontwikkeling en vooruitgang van ontwikkelingslanden. Regels die daarmee strijdig zijn, dienen te worden ingetrokken.” (H 11)

Handel en Economic Partnership Agreements (EPA's)

Score: ++

Uitleg: Er wordt gepleit dat de EU zich moet inzetten voor eerlijke handel (Inleiding citaat 1 en H11 citaat 1+4). Daarnaast spreekt de SP zich expliciet uit over de EPAs; deze worden als negatief beschouwd en moeten volgens de SP worden teruggedraaid. (H11 citaat 5) Daaruit voortvloeiend meent de SP tevens dat ontwikkelingslanden de kans moeten hebben hun markten/industrie deels af te sluiten om ze zo te beschermen tegen de hevige concurrentie van Europese goederen die de handel oneerlijk kunnen maken.

Citaat: *“Voor ons staat daarbij voorop dat Europa zich niet moet verrijken over de rug van de rest van de wereld maar zich juist meer moet inzetten voor eerlijk handelen, eerlijk delen en een veilige wereld.” (H 11)*

“De nieuwe, oneerlijke handelsverdragen tussen de Europese Unie en ontwikkelingslanden (zoals EPA's) moeten teruggedraaid worden. Deze regionale vrijhandelsverdragen ondermijnen minstens een deel van de landbouwsector en van de voedselzekerheid in ontwikkelingslanden. Daardoor worden deze landen nog afhankelijker van de aankoop van voedsel op de wereldmarkt en lopen ze forse overheidsinkomsten mis door het wegvallen van invoertarieven.” (H 11)

“De EU wilde niet accepteren dat een aantal ontwikkelingslanden hun markten wilden beschermen tegen een overvloed aan westerse landbouwgoederen, en met bescherming hun eigen industrieën wilden blijven opbouwen. Ontwikkelingslanden dienen juist meer ruimte te krijgen om hun eigen ontwikkelingspad uit te zetten. Indien gewenst zonder liberalisering en privatisering.” (H 11)

Landbouw en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)

Score: +

Uitleg: De negatieve gevolgen van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) voor ontwikkelingslanden worden in het programma vermeld. De SP is voor afschaffing van de exportsubsidies en inkomenstoelagen die onderdeel zijn van het GLB en die voornamelijk de schadelijke gevolgen hebben (H2 citaat 2). De partij benadrukt bovendien dat Europese landbouwproducten niet gedumpt mogen worden op de markten van ontwikkelingslanden.

Citaat: *“De exportsubsidies en inkomenstoelagen in de landbouw moeten worden afgeschaft, in plaats daarvan komen er kostendekkende prijzen en een betaling voor landschapsbeheer. Het Europese landbouwbeleid heeft geleid tot grootschalige overproductie en dumping van (te goedkope) overschotten op de wereldmarkt.” (H 2)*

“Geen landbouwproducten en afval meer dumpen in ontwikkelingslanden. De EU-lidstaten moeten een eind maken aan het dumpen van agrarische producten in ontwikkelingslanden. Het dumpen van afvalstoffen door Europese bedrijven moet hard worden aangepakt.” (H 11)

Visserij

Score: ++

Uitleg: In het verkiezingsprogramma wordt gesproken over lege zeeën en bedreigde visstanden en daarbij besteedt de SP niet alleen aandacht aan wat de EU moet doen in eigen wateren en in eigen landen, maar streeft zij er ook naar de negatieve gevolgen voor ontwikkelingslanden te minimaliseren.

Citaat: *“Het opkopen van visrecht van ontwikkelingslanden wordt gestaakt indien dat leidt tot een bedreiging van de visserijsector in het betreffende land of tot overbevissing.” (H 2)*

Toegang tot medicijnen en Intellectuele Eigendomsrechten

Score: 0

Uitleg: Er staat niets over dit onderwerp in het verkiezingsprogramma.

Wapenhandel

Score: 0

Uitleg: Er staat niets over dit onderwerp in het verkiezingsprogramma.

Migratie, Blue Card en 'braindrain'

Score: ++

Uitleg: De SP is tegen invoering van de Blue Card en meent dat we kennismigranten niet uit ontwikkelingslanden moeten halen, maar juist de welvaart in die landen moeten stimuleren. Op die manier wordt braindrain tegengegaan. De SP vindt dat we de oplossing voor ons personeelstekort moeten zoeken in investeringen in eigen onderwijs en bij- en herscholen van onder andere werklozen.

Citaat: *“De ‘braindrain’ uit ontwikkelingslanden wordt tegengegaan. Het naar Europa halen van kennismigranten is ongewenst omdat daardoor de kloof tussen de EU-landen en hun landen van herkomst wordt vergroot. De voorgenomen introductie van een zogenaamde Blue Card, naar analogie van de Amerikaanse Green Card, gaat van tafel. Het streven om hoogopgeleiden aan te trekken vanuit ontwikkelingslanden voor eigen profijt, past niet binnen onze opvattingen van internationale solidariteit. In plaats van kennismigranten toe te laten, dient de EU in te zetten op het vergroten van de welvaart in de landen van herkomst.” (H 10)*

“De Europese Unie moet meer investeren in onderwijs en het om- en bijscholen van werklozen. De Europese Unie probeert nu tekorten aan hoogopgeleid personeel aan te vullen met werknemers uit het buitenland. Daarmee profiteert het van investeringen die andere landen, ook ontwikkelingslanden, in het onderwijs hebben gedaan. Er zou juist meer moeten worden geïnvesteerd in onderwijs en het opleiden van eigen mensen, vooral werklozen.” (H 7)

Illegale houtkap

Score: 0

Uitleg: Er staat niets over dit onderwerp in het verkiezingsprogramma.

Biobrandstoffen

Score: ++

Uitleg: Biobrandstoffen mogen volgens de SP alleen gebruikt worden als deze geen negatieve gevolgen hebben in ontwikkelingslanden. De SP treedt verder niet in detail, maar de lokale bevolking van ontwikkelingslanden wordt wel expliciet genoemd.

Citaat: *“Het gebruik van biomassa en biobrandstoffen als alternatief voor fossiele brandstoffen is alleen acceptabel indien dit niet ten koste gaat van voedselproductie, niet leidt tot ecologische kaalslag of negatieve effecten voor de lokale bevolking in ontwikkelingslanden.”*

Fossiele brandstoffen en grondstoffen

Score: +

Uitleg: De nadelen van gebruik van fossiele brandstoffen voor ontwikkelingslanden worden in het verkiezingsprogramma van de SP niet genoemd. Er wordt, als het aan de SP ligt, wel gestreefd naar het vinden van duurzame alternatieven en duurzame producten waarvoor geen fossiele grondstoffen nodig zijn, en dat is ook positief voor ontwikkelingslanden.

Citaat: *“De EU bevordert de ontwikkeling en het gebruik van milieuvriendelijker vervoermiddelen, die zuinig omgaan met fossiele brandstoffen of – beter nog – gebruik maken van duurzame energiebronnen.” (H 3)*

“In de Europese Unie valt een wereld te winnen wat betreft onderzoek en ontwikkeling van duurzame energiebronnen. Een van de mogelijkheden die onderzocht dient te worden betreft het plaatsen van zonthermische krachtcentrales in Noord-Afrika en de transportmogelijkheden van de hiermee opgewekte energie naar Europa. Om zulke duurzame projecten op te zetten moeten er

samenwerkingsverbanden met ontwikkelingslanden komen” (H 5)

Mensenrechten en kinderarbeid

Score: ++

Uitleg: De belangrijke rol die de EU moet spelen als het gaat om mensenrechten wordt door de SP benadrukt. De partij vindt dat economische belangen nooit belangrijker mogen zijn dan mensenrechten in het beleid en verdragen van de EU, wat duidelijk tegenstrijdig beleid op dat gebied tegengaat (H11 citaat 2). Bovendien vindt de SP dat producten waaraan kinderarbeid te pas is gekomen van de markt geweerd moeten worden.

Citaat: *“Indien landen die met de Europese Unie wensen samen te werken, zich schuldig maken aan schending van mensenrechten, dan kan dat niet zonder gevolgen blijven. Ook bij samenwerking met landen als Rusland, China en de Verenigde Staten van Amerika dienen mensenrechten een grotere rol te spelen en niet langer ondergeschikt gemaakt te worden aan economische belangen. (H 11)*

“De noodzaak tot samenwerking geldt vooral voor de Raad van Europa, waarin alle Europese landen vertegenwoordigd zijn. In plaats van taken van de Raad van Europa over te nemen of te ondermijnen, moet de Europese Unie de Raad van Europa gaan ondersteunen. Zeker waar het gaat om het uitvoeren van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Europese conventies tegen mensenhandel en andere vormen van uitbuiting en onderdrukking.” (H 11)

“Sociale en milieubelangen staan centraal binnen onze handelsrelaties. Producten waar kinderarbeid aan te pas komt, worden geweerd.” (H 8)

Economische crisis

Score: -

Uitleg: In het verkiezingsprogramma van de SP wordt over de economische crisis gesproken, maar met name over de falende werking van de markt gecombineerd met een roep om minder Europa en meer Nederland: we regelen het zelf wel.

SAMENWERKING JA. SUPERSTAAT NEE.

Algemeen

Score: ++

Uitleg: Er wordt door CU/SGP in het gezamenlijke verkiezingsprogramma rekening gehouden met de gevolgen van Europees beleid voor en de belangen van ontwikkelingslanden. Op een aantal beleidsgebieden wordt zelfs gepleit voor expliciet coherent optreden, zoals in het handels- en ontwikkelingsbeleid. Onderwerpen waarop deze FairkiezingsWijzer niet toetst maar die wel sterk terugkomen in het verkiezingsprogramma zijn klimaat en voedselzekerheid. In beide gevallen wordt door CU/SGP benadrukt dat hulp aan ontwikkelingslanden noodzakelijk is. Daarnaast pleiten de partijen voor effectievere ontwikkelingshulp.

Citaat: *“De Europese Unie is één van de rijkste delen van de wereld en moet anderen laten delen in die welvaart. Goede buurbetrekkingen en betrouwbaar partnerschap in buitenlands beleid, internationale handel en ontwikkelingssamenwerking geven daar vorm aan. Wij streven naar veilige en stabiele internationale verhoudingen en eerlijke wereldhandel. Ook willen we ons inzetten voor rechtvaardig ontwikkelingsbeleid.” (P. 13)*

“Coherent optreden in het handels- en ontwikkelingsbeleid is van mondiaal belang voor een verantwoorde voedselvoorziening.” (P. 19)

Handel en Economic Partnership Agreements (EPA's)

Score: ++

Uitleg: CU/SGP pleit expliciet voor coherent optreden in het handels- en ontwikkelingsbeleid. De SGP en CU streven naar eerlijke wereldhandel. Daarnaast vindt de CU/SGP dat handelsbeleid niet alleen gericht mag zijn op het versterken van de eigen economische positie, maar dat dit beleid ook moet worden gebruikt om de positie van ontwikkelingslanden op de wereldmarkt te verbeteren. Ten slotte stelt de CU/SGP dat de EU binnen de WTO sterker moet aandringen op de mogelijkheid voor ontwikkelingslanden om fragiele delen van hun economieën te beschermen. Ook al zou Europa hier zelf ook naar streven binnen de het kader van de EPA's, is het positief dat de SGP en de CU dit extra benadrukken.

Citaat: *“Het Europese handelsbeleid mag niet alleen gericht zijn op de verbetering van onze eigen positie. Door middel van handel kunnen we samen werken aan het verbeteren van de positie van mensen die minder welvarend zijn. De EU moet zich maximaal inzetten om de Doha-ronde vlot te trekken. De bestaande regeling voor toegang van producten tot de Europese markt voor ontwikkelingslanden moet optimaal benut worden. (...) ChristenUnie en SGP vinden dat de armste landen technische bijstand van de EU moeten krijgen. Hiermee moeten zij geholpen worden om hun exporten te laten voldoen aan Europese productnormen en eisen.” (P. 15)*

“ChristenUnie en SGP staan erop dat de EU binnen de WTO pleit voor het opnemen van non-trade concerns in de handelsverdragen, optreedt tegen misstanden in productiewijzen (kinderarbeid) en opkomt voor de bescherming van de fragiele economie van arme ontwikkelingslanden.” (P. 15)

Landbouw en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)

Score: +

Uitleg: Het GLB moet, vindt de CU/SGP, worden hervormd: handelverstorende belemmeringen moeten worden afgeschaft. Dit is een positief punt voor ontwikkelingslanden, maar de SGP en CU komen op dit punt enigszins aarzelend over aangezien de partijen toch voor bepaalde beloningen en vangnetten voor Europese boeren zijn, waarvan de invloed op ontwikkelingslanden niet duidelijk is. De SGP en CU schenken in het verkiezingsprogramma ook specifiek aandacht aan de landbouw in ontwikkelingslanden, waardoor volgens de CU/SGP de ontwikkelingskansen van die landen kunnen vergroten.

Citaat: *“De laatste 15 jaar zijn daarom ingrijpende hervormingen doorgevoerd. We gaan van een systeem dat de productie stimuleerde naar een marktgeoriënteerde benadering. Marktgericht produceren is een prima uitgangspunt. Het is goed dat boeren niet produceren ‘voor de subsidie’, maar die gewassen verbouwen waar behoefte aan is. Handelsverstorende subsidies of heffingen zijn niet de juiste instrumenten.” (P. 18)*

“ChristenUnie en SGP willen meer aandacht voor de landbouwsector in het ontwikkelingsbeleid. Landbouw is de basis van de voedselzekerheid. Kennis en toegang tot grondstoffen en zoet water zijn daarbij de belangrijkste aandachtspunten.” (P. 19)

Visserij

Score: +

Uitleg: Aan de ene kant willen SGP en CU de visserij duurzamer maken i.v.m. bedreigde visstand. Dit is in beginsel positief voor ontwikkelingslanden. Echter er wordt alleen gesproken over Europese problemen en oplossingen.

Citaat: *“Bedreigde visbestanden moeten worden beschermd. Voor de visserijsector moet er duidelijkheid komen. (...)Veel visbestanden in de Europese wateren zijn overbevist. Er is sprake van*

overcapaciteit van de vloot. Ook komen door de hoge kosten vissers in moeilijkheden. Herstructurering moet gericht zijn op bedrijven die levensvatbaar zijn.” (P. 19)

Toegang tot medicijnen en Intellectuele Eigendomsrechten

Score: 0

Uitleg: Er staat niets over dit onderwerp in het verkiezingsprogramma.

Wapenhandel

Score: 0

Uitleg: Er staat niets over dit onderwerp in het verkiezingsprogramma.

Migratie, Blue Card en 'braindrain'

Score: +

Uitleg: De SGP en CU zijn voorstanders van kennismigratie uit ontwikkelingslanden, omdat het Europese problemen kan oplossen. Tegelijkertijd erkennen de partijen de mogelijk nadelige gevolgen ervan voor die landen en stellen ze een aantal oplossingen voor.

Citaat: *“Legale immigratie zal op beperkte schaal een bijdrage leveren aan de oplossing van het vergrijzingsprobleem in enkele lidstaten. (...) Om te voorkomen dat mensen met een opleiding wegtrekken uit ontwikkelingslanden zal geïnvesteerd moeten worden in de betrekkingen met de landen van herkomst. Mensen die met een werkvergunning in de Europese Unie komen zullen na een bepaalde periode de Europese Unie ook weer verlaten. De terugkeer van migranten met een tijdelijke verblijfsregeling zal worden gestimuleerd.” (P. 16)*

Illegale houtkap

Score: +

Uitleg: Om wereldwijde illegale boskap tegen te gaan, streven SGP en CU naar verbod op import van illegaal hout. Hiermee wordt rekening gehouden met ontwikkelingslanden waar illegale boskap plaatsvindt, ook al worden ze niet expliciet genoemd. Biodiversiteit die door illegale houtkap verloren gaat, is vanuit christelijk oogpunt een belangrijke reden.

Citaat: *“Ook het tegengaan van wereldwijde(illegale) boskap door het bevorderen van duurzaam bosbeheer is van groot belang. Bossen zijn, naast hun andere waardevolle functies, belangrijke hoeders van biodiversiteit. Wij pleiten voor strikte Europese regels voor en streng toezicht op de import van hout door de EU, waaronder een verbod op de import van illegaal hout.” (P. 10)*

Biobrandstoffen

Score: ++

Uitleg: Er wordt in het verkiezingsprogramma van de CU/SGP letterlijk gesteld dat de productie van biobrandstoffen de voedselzekerheid in ontwikkelingslanden niet in gevaar mag brengen. Bovendien pleiten de partijen in het gehele programma voor duurzaamheid, zo ook in het geval van energie. De eerste generatie biobrandstoffen (die de meeste negatieve gevolgen hebben voor ontwikkelingslanden) worden door hen afgewezen en ze stellen voor om veel onderzoek te doen naar duurzame energiebronnen en andere generaties biobrandstoffen.

Citaat: *“De EU moet inzetten op technologische ontwikkeling (ook in ontwikkelingslanden) en kennisoverdracht, verduurzaming van energie en transport en betere bewustwording van consumenten. Door duurzame vormen van energieopwekking, zoals energie uit zonlicht, wind, water, golven of getijden, wordt de verbranding van fossiele brandstoffen beperkt. De eerste generatie biobrandstoffen zijn volgens de ChristenUnie en SGP momenteel geen duurzame bron van energie. De productie ervan kost soms meer energie dan het oplevert. Daarom is veel onderzoek nodig naar de nieuwe generaties biobrandstoffen uit landbouwafval en algen die veel duurzamer beloven te zijn. De productie en het gebruik van biobrandstof moet 50% minder CO2 uitstoten, dan fossiele*

brandstoffen. De voedselvoorziening in de ontwikkelingslanden mag niet in gevaar komen door de productie van biobrandstoffen.” (P. 9)

Fossiele brandstoffen en grondstoffen

Score: +

Uitleg: Er wordt veel gepleit voor onderzoek naar en het ontwikkelen van alternatieve duurzame energiebronnen. Dat is ook positief voor ontwikkelingslanden, ook al worden ze niet genoemd.

Citaat: *“De ChristenUnie en SGP kiezen voor duurzaamheid als speerpunt in ons verkiezingsprogramma. De EU moet het initiatief op dit gebied nemen.” (H 9)*
(Zie tevens het citaat bij vorige onderwerp.)

Mensenrechten en kinderarbeid

Score: ++

Uitleg: Er wordt vaak en helder gesproken over het belang van mensenrechten. Bovendien wordt stellen de SGP en CU dat handelsbelangen nooit voor mensenrechten mogen gaan. De EU moet zich ook inzetten binnen de WTO voor maatregelen tegen kinderarbeid.

Citaat: *“We willen dat Europa zich in internationale betrekkingen sterk maakt voor geloofsvrijheid en mensenrechten.” (P. 5)*

“Ook willen we ons inzetten voor rechtvaardig ontwikkelingsbeleid, het bevorderen van mensenrechten en het respecteren en beschermen van minderheden.” (P. 13)

“De EU mag in haar relatie met partnerlanden handel en mensenrechten nooit los van elkaar zien.” (P. 15)

Economische crisis

Score: -

Uitleg: Een deel van het verkiezingsprogramma van CU/SGP is speciaal gewijd aan de financiële crisis en economische situatie en welke maatregelen de EU zou moeten nemen volgens de SGP en CU, maar hierbij wordt niet ingegaan op de gevolgen van de crisis en de maatregelen voor ontwikkelingslanden.

KIES VOOR NEDERLAND, KIES PVV.

Algemeen

Score: - -

Uitleg: De beoordeling van de PVV voor deze FairkiezingsWijzer is gebaseerd op de zeven standpunten die de PVV op haar website heeft gepresenteerd. Het is onzeker of er nog een volledig verkiezingsprogramma bekend zal worden gemaakt. In haar summiere standpuntsaanduiding maakt de PVV duidelijk dat de partij alleen oog heeft voor de belangen van Nederland. De partij wil dat Nederland meer zeggenschap krijgt opzichte van 'Brussel', waarbij eventuele voordelen van Nederlands lidmaatschap van de EU, in heden of verleden, onvermeld blijven.

De angst voor vreemdelingen komt tot uiting in het standpunt dat Turkije nooit, 'ook niet over honderd jaar', lid mag worden van de EU. Zoals verder uit de standpunten blijkt, is denken aan medemensen buiten Nederland, laat staan buiten de EU in ontwikkelingslanden, aan de PVV niet besteed.

Aangezien geen van de in deze FairkiezingsWijzer besproken thema's toegelicht wordt in de standpunten van de PVV, is er vanuit het perspectief van ontwikkelingssamenwerking dan ook niets over te zeggen. Op alle thema's krijgt de PVV dan ook dezelfde beoordeling:

Score: 0

Uitleg: Over geen van de thema's zegt de PVV iets in haar verkiezingsprogramma.